

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร (Information and Communication Technology-ICT) ส่งผลให้ระบบการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงมีการนำเทคโนโลยีดังกล่าว โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ทุกด้าน อาทิ ด้านธุรกิจ การแพทย์ การทหาร และโดยเฉพาะสำหรับการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาบุคลากรมนุษย์ของประเทศ ให้มีคุณภาพ เพื่อรองรับการพัฒนาและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในสังคม/เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy/Society-KBE/S) ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2545-2559 จึงได้กำหนดเป้าหมาย แนวนโยบาย การพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา และการพัฒนาประเทศ โดยสนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการแสวงหาและเผยแพร่ความรู้ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึง ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาผู้รับและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเลือกสรร กลั่นกรอง และเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ มีการจัดการศึกษา ในรูปแบบต่างๆ และวิธีการต่างๆ ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ นอก ระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจากแหล่งเรียนรู้ที่มีหลากหลาย เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการศึกษา และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับสรุป พ.ศ. 2545-2559 , น. 28-31) และเพื่อส่งเสริมนโยบายด้านการศึกษา จึงมีการกำหนด กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ. 2544-2553 ของประเทศไทย ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนา ด้านการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์ (e-Education) ได้กำหนดคยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี โดยมุ่งเน้นการสร้างระบบการบริหารจัดการทรัพยากรศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศเนื้อหาและ ความรู้ และสนับสนุนให้ผู้ที่เป็นเจ้าของเนื้อหา ความรู้ เร่งสร้างและเผยแพร่ความรู้ออกสู่สาธารณะ และพัฒนาทรัพยากร การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การผลิตสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา และสร้าง เครือข่ายการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ , 2545, น. 47-50)

ปัจจุบันเพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษา จึงมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร คือ อินเทอร์เน็ตมาใช้ประโยชน์ในการจัดการการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียน และสถาบันอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการใช้เพื่อ การบริหาร จัดการ และการเรียนการสอน สำหรับการจัดการเรียนการสอนบนอินเทอร์เน็ตที่นิยมทำในปัจจุบัน คือ การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการศึกษา ที่มีการเรียนเนื้อหา หรือสารสนเทศซึ่งออกแบบมาสำหรับการสอนหรือการอบรมซึ่งใช้เทคโนโลยีของเว็บ (Web Technology) ในการถ่ายทอดเนื้อหา และเทคโนโลยีระบบการบริหารจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System) ในการบริหารจัดการการเรียนรู้ของผู้เรียน และงานสอนด้านต่างๆ โดยผู้เรียนที่เรียนจาก e-Learning จะสามารถศึกษาเนื้อหาในลักษณะออนไลน์ ที่เนื้อหาสารสนเทศของ e-Learning จะถูกนำเสนอโดยอาศัยเทคโนโลยีสื่อประสม (Multimedia Technology) และเทคโนโลยีเชิงโต้ตอบ (Interactive Technology) ครอบคลุมถึง กระบวนการในการเรียนการสอน หรือการอบรมที่ใช้เครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นทางการเรียนรู้ (Flexible Learning) สนับสนุนการเรียนรู้ในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered) และการเรียนในลักษณะตลอดชีวิต (Life-long Learning) ทั้งนี้ e-Learning ไม่จำเป็นต้องเป็นการเรียนทางไกลเสมอ เพราะอาจสามารถนำไปใช้ในลักษณะการผสมผสานกับการสอนในชั้นเรียนได้ (ถนอมพร เลหาจรัสแสง, 2545) ในปัจจุบันนอกจากคำว่า การสอนทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว มีการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น การเรียนทางไกล (Distance Learning) การฝึกอบรมโดยอาศัยคอมพิวเตอร์ (Computer Based Training-CBT) และการเรียนออนไลน์ (Online Learning)

สถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันจะส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเปลี่ยนแปลงจากอาจารย์เป็นศูนย์กลาง (Teacher Center) ไปเป็นนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง (Student Center) ซึ่งหมายถึง การศึกษาที่อาจารย์สอนให้นักศึกษาได้ค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการเรียนในชั้นเรียน นักศึกษาจะต้องใช้แหล่งทรัพยากรของการเรียนรู้ (Learning Resources Center) มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นสถาบันอุดมศึกษายังเห็นว่าการเรียนรู้ทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถประหยัดทรัพยากรในระยะยาว มีองค์ความรู้ สามารถเรียนรู้มากขึ้น และเป็นนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษา สามารถสร้างโอกาสและความเท่าเทียมด้านการศึกษาสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ลดปัญหาเรื่องระยะเวลา เวลา และสถานที่ได้ (สังคม ภูมิพันธุ์, ทองสง่า ผ่องแผ้ว, วิจิต ชาวะหา และขวัญชัย ศิริสุรภักย์, 2549, น. 1) อีกทั้งยังเอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนทั้งเวลาจริงหรือต่างเวลากันทำให้เกิดสภาวะแวดล้อมที่ ต้องมีการประสานงานกัน (Collaborative Environment) ผู้เรียนมีเสรีภาพในการเลือกเนื้อหาสาระของการเรียนรู้โดยไม่ถูกจำกัดอยู่ภายใต้กรอบของหลักสูตร ผู้เรียนสามารถกำหนดเส้นทางการเรียนรู้

ของตนเอง (Self-pace Learning) ตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน (กมลพรรณ เครือวัลย์, 2543) และทำให้เกิดสิ่งแวดล้อมยืดหยุ่นแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบว่า e-Learning สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ร้อยละ 30 ประหยัดเวลาได้ร้อยละ 30 มีต้นทุนที่ต่ำกว่าการเรียนรู้ในชั้นเรียนถึงร้อยละ 40 (ผกาสิน พูนพิพัฒน์, ภัทรชัย ลลิตโรจน์วงศ์ และพิชัย สดภิบาล, 2546, น. 32; ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน, 2549; วรวิทย์ พงกษา กุลนันท์, 2553)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง เปิดสอน าระบวนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การศึกษาแนวคิดและความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสารสนเทศ ระบบและวิธีการค้นหาสารสนเทศในห้องสมุดและทางคอมพิวเตอร์ และการเข้าถึงฐานข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศึกษามีทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อแสวงหาความรู้ และเลือกใช้สารสนเทศทางการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม ก่อนออกปฏิบัติงาน และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วย การบรรยาย การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การให้นักศึกษาซักถามในชั้นเรียน ตลอดจนการทำแบบฝึกหัดทบทวนท้ายบทเรียน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน คือ มีเวลาสอนที่จำกัดในขณะที่เนื้อหาที่เรียนมีมาก ทำให้ผู้สอนไม่มีเวลาที่จะทำการทดสอบ หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถซักถาม หรือสามารถทบทวนความรู้กับผู้เรียนได้อย่างเพียงพอ ในขณะที่ผู้เรียนมีความจำเป็นที่จะต้องในความรู้ในกระบวนวิชานี้อย่างชัดเจนก่อนฝึกปฏิบัติงาน จริง จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงประสงค์จะพัฒนาการจัดการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ กระบวนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้ง ผู้เรียน มีแหล่งที่สามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถทบทวนบทเรียนที่ไม่เข้าใจเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในสารสนเทศทางการพยาบาล และการค้นหาข้อมูลทางการพยาบาลอย่างถูกต้อง เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงานจริง โดยคาดว่า การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจกระจ่างชัด และมีทักษะเกี่ยวกับหลักการสืบค้นเนื้อหาทางการพยาบาล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความพร้อมที่จะฝึกปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนาการเรียนอิเล็กทรอนิกส์สำหรับกระบวนวิชาอื่นๆ ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1.2.1 พัฒนาการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ กระบวนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาล และการค้นหา สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

1.2.2 ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ วิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

1.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อ พัฒนาการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ กระบวนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง มีประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ซึ่งเป็นนักศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียน กระบวน วิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา จำนวน 49 คน มีแนวคิดเกี่ยวกับ พัฒนาการเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้โปรแกรม Moodle

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรเป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา ภาคเรียนที่ 3 ในการศึกษา 2552 จำนวน 49 คน และครูผู้สอนกระบวนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา จำนวน 2 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านความสามารถของระบบ

การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ กระบวนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง มีความสามารถ ดังนี้

1.4.2.1 ผู้สอนสามารถสร้างเนื้อหาบทเรียนเพื่อให้นักศึกษาเข้ามาศึกษาได้ด้วยตนเอง

1.4.2.2 ผู้สอนและนักศึกษาสามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเนื้อหาวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา

1.4.2.3 ผู้สอนสามารถตรวจสอบการเข้าเรียนและศึกษาด้วยตนเองของนักศึกษา

1.4.2.4 ผู้เรียนสามารถฝากคำถามไว้ในบทเรียน เพื่อให้ผู้สอนตอบคำถาม และให้การบ้านได้

1.4.2.5 มีระบบการจัดทำแบบทดสอบ การบ้าน และกิจกรรม ที่รองรับระบบการให้คะแนน และตรวจสอบคะแนน สามารถกำหนดระยะเวลาการทำแบบทดสอบ และสถิติการทำแบบทดสอบได้

1.4.2.6 มีระบบการแปลงข้อมูลของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบในอยู่ในรูปของไฟล์ MS Excel ได้

1.4.2.7 มีระบบการสำรองข้อมูล และกู้คืนข้อมูล

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.3.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสารสนเทศ

1.4.3.2 ระบบและวิธีการค้นหา สารสนเทศในห้องสมุดและทางคอมพิวเตอร์

1.4.3.3 การเข้าถึงฐานข้อมูลต่างๆ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีในการจัดทำโครงการเพื่อมุ่งให้แสวงหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยี

1.4.3.4 วิเคราะห์และเลือกใช้สารสนเทศทางการพยาบาลได้อย่างเหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลง

1.5 นิยามคำศัพท์

การเรียนทางอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การศึกษาเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ตหรืออินทราเน็ต เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีทัศน์ และสื่อประสม หรืออื่นๆ ที่จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน สื่อ โดยผู้เรียน และผู้สอนสามารถติดต่อ ปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ

บทเรียนออนไลน์ หมายถึง การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยการใช้โปรแกรมรหัสเปิดในการบริหารจัดการเรียนการสอน มีผู้สอนเป็นผู้กำหนดเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนได้รับสิทธิในการเข้าศึกษาได้โดยอิสระ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.6.1 ได้บทเรียนออนไลน์ สำหรับนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

1.6.2 มีการจัดการเรียนการสอนทางอิเล็กทรอนิกส์สำหรับกระบวนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

1.6.3 ทราบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียน ทางอิเล็กทรอนิกส์ กระบวนวิชาสารสนเทศทางการพยาบาลและการค้นหา ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved